

ZPŮSOB URČOVÁNÍ VÍCEČETNÝCH MALIGNIT V ČESKÉ REPUBLICE

METHOD OF IDENTIFICATION OF MULTIPLE MALIGNANCIES IN THE CZECH REPUBLIC

VÍTOVÁ V.

Odd.epidemiologie a genetiky nádorů,
Masarykův onkologický ústav Brno

Dle údajů Národního onkologického registru (NOR) představují vícečetné malignity (VM) cca 6 % všech nahlášených případů zhoubných nádorů (ZN). Pro zkvalitnění komunikace zejména s neonkologickou zdravotnickou veřejností připomínáme souhrn zásad pro určování VM. Vychází z mnohaletých zahraničních i tuzemských zkušeností. Dle IARC byla stanovena pro VM základní kritéria: **odlišný orgán, odlišná morfolgie, vyloučení metastáz.**

Pro určování VM byla po schválení Radou NOR ČR přijata dne 25. 3. 2000 následující pravidla:

● 1) Určení vícečetných nádorů je nezávislé na čase: *synchrónní* (zjištěny ve stejném čase), *metachronní* (zjištěny postupně).
● 2) Primární nádor je ten, který se vyskytuje v primární lokalizaci a není projevem šíření, recidivou ani metastázou. *Lokalizace (dle MKN 10) považované při určování vícečetnosti nádorů za identické jsou tyto :*

a) kořen, jiné a NS části jazyka (C 01 – C 02), *b)* patro, jiné a NS části úst (C 05 – C 06), *c)* parotis, jiné a NS velké slinné žlázy (C 07 – C 08), *d)* mandle patrová a oropharynx (C 09 – C 10), *e)* recessus pyriformis a hypopharynx (C 12 – C 13), *f)* rektosigmoideální junkce a rektum (C 19 – C 20), *g)* žlučník, jiné a NS části žlučových cest (C 23 – C 24), *h)* dutina nosní, střední ucho a vedlejší dutiny (C 30 – C 31), *i)* trachea, bronchus, plíce (C 33 – C 34), *j)* kosti, klouby a kloubní chrupavky (C 40 – C 41), *k)* mužské pohlavní orgány (C 60 – C 63), *l)* ledvina, pánvička ledvinná, ureter, jiné a NS uropoetické orgány (C 64, C 65, C 66, C 68), *m)* nadledvina, další endokrinní žlázy a příbuzné struktury (C 74 – C 75).

● 3) V jednom orgánu může být pouze jeden primární nádor, pokud není morfoloogicky odlišný. *Morfologické typy nádorů (dle MKN–0–2, ČV), považované při určování vícečetnosti nádorů za identické jsou tyto :*

a) KARCINOMY : *dlaždicobuněčný* (805 – 813), *adenokarcinomy* (814, 816, 818 – 823, 825 – 855, 857, 894), *jiné zvláštní karcinomy* (803, 804, 815, 817, 824, 856, 858 – 867), *blíže neurčené karcinomy* - používat výjimečně (801, 802).

b) LYMFOMY: (959 - 974),

c) SARKOMY a jiné nádory měkkých tkání : (868 – 871, 880 – 892, 899, 904, 912 – 913, 915 – 934, 937, 954 – 958),

d) JINÉ SPECIFIKOVANÉ TYPY ZN : (872 – 879, 893, 895 – 898, 900 – 903, 905 – 911, 935, 936, 938 – 953, 972 – 974, 976),

e) LEUKÉMIE : (980 – 994),

f) KAPOSIHO SARKOM : (914),

g) NESPECIFIKOVANÉ ZN - používat výjimečně : 800.

● 4) Vícečetnost nádorů určuje odpovědný lékař pacienta.

● 5) Při prezentaci výsledků je třeba uvádět pravidla pro určování VM.

● 6) **Výčet výjimek pro vybrané lokalizace :**

TLUSTÉ STŘEVO : Jednotlivé úseky tlustého střeva, označované odlišným kódem na 4. místě topografie jsou považovány za samostatnou lokalizaci. Každé takto definované ložisko je registrováno jako samostatný ZN.

MALIGNÍ MELANOM : Každé zjištěné ložisko primární lokalizace je registrováno jako samostatný ZN.

KŮŽE : Při současném, vícečetném výskytu se registruje největší ložisko a v závorce se uvádí počet nádorů (viz pravidla TNM). Každý následně zjištěný ZN je registrován jako samostatný ZN.

PRS : Každý prs je považován za samostatný orgán. Vícečetný výskyt v jednom prsu je kritériem klasifikace TNM a je považován za jeden ZN.

JÁTRA, ŠTÍTNÁ ŽLÁZA, MOČOVÝ MĚCHÝŘ : Vícečetnost nádorů se vyjadřuje dle pravidel TNM klasifikace symbolem „m, m,“ je registrován jediný případ ZN.

LYMFOMY, LEUKÉMIE : Postižení více lokalizací se zohledňuje v klasifikaci rozsahu ZN, je registrován jediný případ ZN. Leukemizovaný lymfom a blastický zvrst jsou považovány za vývoj téhož ZN, nejsou registrovány jako samostatný ZN.

KAPOSIHO SARKOM : postižení více lokalizací se zohledňuje v klasifikaci rozsahu ZN, je registrován jediný případ ZN.

NÁDORY IN SITU : Výskyt více ZN v téže lokalizaci se stejnou morfoloogií, lišících se pouze biologickým chováním, (5. pozice morfoloogického kódu), je považován za jediný ZN.

NÁDORY NEJISTÉHO NEBO NEZNÁMÉHO CHOVÁNÍ : Výskyt více ZN v téže lokalizaci se stejnou morfoloogií, lišících se pouze biologickým chováním, (5. pozice morfoloogického kódu), je považován za jediný ZN.

Poznámka : Uvedené zásady určování VM nejsou ovlivněny faktem, že jejich etiologie je považována za poznanou (u tzv. sekundárních malignit indukovaných protinádorovou radio - a chemoterapií, případně ZN indukované profesionální noxou – ionizujícím zářením, chemickými karcinogeny) .

Je nutno si také uvědomit, že nemelanomové nádory kůže (C 44) zahrnují histologicky odlišné typy nádorů (basaliomy, spinocelulární karcinomy, ZN potních a mazových žláz).